

ANKETIRANJE ZEMALJA ČLANICA ZAJEDNICE PRAKSE ZA BUDŽET - MART 2012.

Anketa je sprovedena na inicijativu Zajednice prakse za budžet sa ciljem prikupljanja informacija za naredni sastanak o programskom budžetiranju i tema za buduće sastanke.

Rezultati ankete će biti prikazani na predloženom sastanku o programskom budžetiranju koji će se održati u Sloveniji, u periodu od 27-29. marta 2012.

Prikupljanje odgovora na anketu je počelo 5. marta, a završeno 14. marta 2012.

Anketa je sprovedena na tri jezika: engleskom, ruskom i srpsko-hrvatskom.

Link za onlajn verziju ankete - <http://www.surveymonkey.com/s/BPKMW3C>

Poziv za učestvovanje u anketi je upućen svim zemljama članicama Zajednice prakse za budžet.

Predstavnici sledećih 17 zemalja su popunili upitnik u elektronskoj formi: Albanija, Jermenija, Belorusija, Bosna i Hercegovina, Bosna i Hercegovina - Republika Srpska, Bugarska, Hrvatska, Gruzija, Kazahstan, Kirgistan, Makedonija, Moldavija, Crna Gora, Rusija, Srbija, Tadžikistan i Turska.

Ukupno ima 22 validna odgovoras. Neke zemlje su popunile (ili počele da popunjavaju) više od jednog upitnika.

Kazahstan - 4 odgovora. Rusija i Republika Kirgistan – 2. Višestruki odgovori su objedinjeni. U našem izveštaju, analiziraćemo samo jedan odgovor za svaku zemlju – 17 odgovora.

Anketa se sastoji iz 20 pitanja. Pitanja su pripremili članovi stručnog tima Zajednice prakse za budžet za ovaj konkretan sastanak: Deanna Aubrey, Naida Carsimamovic, Maya Gusarova i Victor Zafra. Pitanja su uzeta iz upitnika o budžetskim praksama i procedurama OECD-a¹, a anketa je sprovedena u region jugoistočne Evrope od strane MMF-a.²

Ovaj izveštaj je pripremila Nina Duduchava koja je takođe prebacila upitnik u elektronsku formu i onlajn analizu. Imajte na umu ako koristite rezultate ove ankete da oni nisu formalno potvrđeni od strane zemalja i u tom smislu mogu biti neprecizni.

¹ Vidi: http://www.oecd.org/document/61/0,3746,en_2649_34119_2494461_1_1_1_1,00.html)

² Last D., Olden B., et al, 2011, Draft Seminar Paper, “Fiscal Consolidation in South-East European Countries: The Role of Budget Institution, Fiscal Affairs Department, October 2011, IMF.

1. Iz koje ste zemlje?

Albanija, Jermenija, Belorusija, Bosna i Hercegovina, Bosna i Hercegovina - Republika Srpska, Bugarska, Hrvatska, Gruzija, Kazahstan, Kirgistan, Makedonija, Moldavija, Crna Gora, Rusija, Srbija, Tadžikistan i Turska.

2. Da li je vaša zemlja uvela programsko budžetiranje (može se zvati još i budžetiranje na osnovu učinka ili budžetiranje na osnovu rezultata)?

Na ovo pitanje je odgovorilo 17 ispitanika (100%). U svim zemljama se programsko budžetiranje pilotira ili sprovodi.

3. Kakav napredak je ostvaren u okviru ovih reformi, to jest, koji elementi programskog budžetiranja su uvedeni ili se vrši njihovo pilotiranje? Možete odaberati jednu ili više opcija.

Na ovo pitanje je odgovorilo 17 ispitanika (100%) i dat je 1 komentar.

<i>Opcije</i>	<i>Procenat odgovora</i>	<i>Broj odgovora</i>
Definisanje i identifikovanje programa	82,4%	14
Formulisanje programskih ciljeva	82,4%	14
Selekcija pokazatelja (mera) nefinansijskog učinka		
<i>Izlazni rezultati</i>	76,5%	13
<i>Pokazatelji ishoda (krajnji rezultati)</i>	70,5%	12
<i>Efikasnost</i>	47,1%	8
Razmatranje odnosa programa sa organizacionom strukturom	52,9%	9
Pristupi za tretiranje horizontalnih ciljeva i programa, odnosno programa koji se prožimaju kroz više korisnika i ciljeva koji se prožimaju kroz više programa	29,4%	5
Raspodela troškova po programima	82,4%	14
Usaglašavanje pokazatelja (mjera) i ciljanih vrijednosti pokazatelja iz sektorskih planova/strategija sa pokazateljima i ciljanim vrijednostima pokazatelja u budžetskim programima	58,8%	10
Revidiranje/prilagodba budžetske klasifikacije i kontnog plana kako bi se prikazali programi	58,8%	10
Opravdanje/obrazloženje budžetskih troškova se vrši na programskoj osnovi	47,1%	8

Raspodela ukupnih sredstava programa između programskih aktivnosti	52,9%	9
Izveštaji o učinku se pripremaju na programskoj osnovi	35,3%	6
Ništa od navedenog	0%	0
Drugo... molimo navedite		1

Komentar: **Bosna i Hercegovina** - *Segmenti programskog budžeta se delimično sprovode.*

Na kojim nivoima su gore navedeni elementi uvedeni ili pilotirani?

Na ovo pitanje je odgovorilo 16 ispitanika ankete. **Bosna i Hercegovina** je odabrala opciju "Drugo" i dala komentar..

<i>Opcije</i>	<i>Procenat odgovora</i>	<i>Broj odgovora</i>
Samo na nacionalnom nivou	75%	12
Na nacionalnom i subnacionalnim nivoima	25%	4 (Belorusija, Hrvatska, Makedonija, Rusija)
Samo na subnacionalnim nivoima	0%	0
Drugo... molimo navedite		1 (Bosna i Hercegovina)

Komentar: **Bosna i Hercegovina** – *Zbog ustavnog poretka BiH, nije moguće dati precizan odgovor na ovo pitanje, s obzirom da je implementacija programskog budžetiranja razdvojena na državnom, entitetskom i kantonalnom nivou.*

5. Da li su budžetski zahtevi ministarstava/budžetskih korisnika zasnovani na programima?

10 ispitanika je odgovorilo sa "Da".

<i>Opcije</i>	<i>Procenat odgovora</i>	<i>Broj odgovora</i>
Da	58,8%	10
Ne	11,8%	2 (Republika Kirgistan, Turska)
Delimično	29,4%	5 (Belorusija, Bosna i Hercegovina, Rusija, Srbija)
Bez odgovora		0

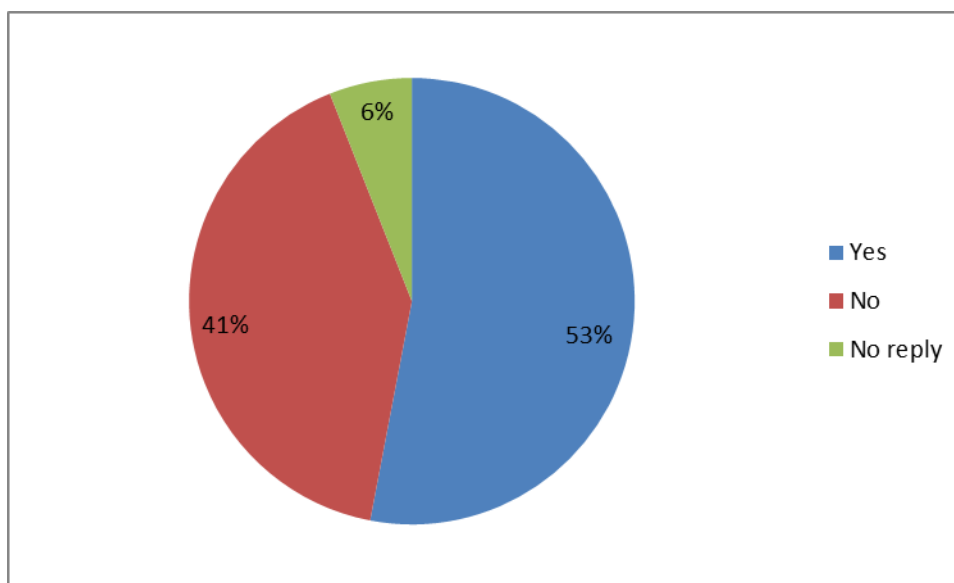
6. **Ukoliko postoje strateški planovi ministarstva, u kakvoj su vezi sa programskim budžetima (odaberite primenljiv odgovor)?**

Na ovo pitanje je odgovorilo 17 ispitanika (100%)

<i>Opcije</i>	<i>Broj odgovora</i>
Ne postoje strateški planovi	0
Ne postoje programski budžeti	1 (Turska)
Postoje strateški planovi, ali ne postoji veza	3 (Belorusija, Hrvatska, Kazahstan)
Od korisnika se traži da opravdaju/objasne budžet i pokazatelje učinka u odnosu na to kako doprinose ili unapređuju ciljeve strateških planova	13

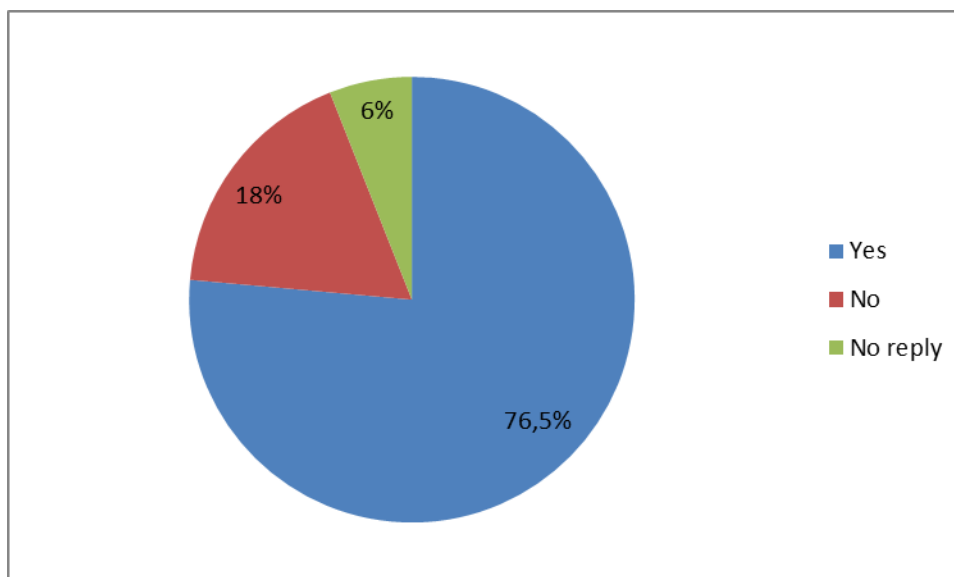
7. **Da li budžetski zahtevi ministarstava/korisnika obuhvataju mere učinka?**

16 ispitanika je odgovorilo na ovo pitanje. **Makedonia nije dala odgovor.** Predstavnici 9 zemalja su odgovorili sa “Da”, a 7 sa “Ne”(Albanija, Belorusija, Crna Gora, Hrvatska, Republika Kirgistan, Srbija i Turska)

8. **Da li postoje programski ciljevi i ciljani pokazatelji povezani sa svakim od programa potrošnje?**

Na ovo pitanje je odgovorilo 16 ispitanika. **Makedonija nije dala odgovor.** Predstavnici 13 zemalja su odgovorili sa “Da”, a 3 sa “Ne” (Albanija, Crna Gora, Srbija)

9. Da li se mere učinka koriste pri donošenju odluka o budžetu?

100% ispitanika je odgovorilo na ovo pitanje.

<i>Opције</i>	<i>Procenat odgovora</i>	<i>Broj odgovora</i>
Podaci o pokazateljima učinka koriste se za evaluaciju budžetskih zahteva svakog ministarstva/budžetskog korisnika	23,5%	4 (BiH – Republika Hrvatska, Kazahstan, Tadžikistan)
Podaci o pokazateljima učinka obično se koriste za evaluaciju budžetskih zahteva ukoliko su dostupni	17,6%	3 (Albanija, Crna Gora, Makedonija)
Podaci o pokazateljima učinka se koriste za evaluaciju budžetskih zahtjeva samo za novu ili proširenu potrošnju	5,9%	1 (Rusija)
Budžetski zahtevi se evaluiraju na finansijskoj osnovi i /ili po predloženim politikama, dok se podaci o pokazateljima učinka retko koriste	47,1%	8
Drugo	5,9%	1 (Republika Kirgistan)

Predstavnik **republike Kirgistan** je odabrao opciju ‘Drugo’ i napisao komentar: *Merenje učinka je tek u razvoju. Trenutno se mere učinka analiziraju samo za 6 pilotnih ministarstava.*

10. Da li se ostvarivanje programskih ciljeva i ciljanih pokazatelja učinka prati najmanje na godišnjem nivou?

Pristiglo je 16 odgovora. **Predstavnik Republike Kirgistan nije odgovorio na ovo pitanje.**

<i>Opcije</i>	<i>Procenat odgovora</i>	<i>Broj odgovora</i>
Ne postoje programski ciljevi i ciljani pokazatelji učinka za potrošnju	12,5%	2 (Crna Gora, Srija)
Programski ciljevi i ciljani pokazatelji učinka se određuju ali nema sistematskog praćenja	50%	8
Programski ciljevi i ciljani pokazatelji učinka se utvrđuju sa sistematskim izveštavanjem o napretku najmanje na godišnjem nivou	37,5%	6 (Belorusija, Bugarska, Kazahstan, Rusija, Turska)

11. Da li postoje sveobuhvatni sektorski ili pregledi potrošnje na redovnoj osnovi (npr. evaluacije sprovedene sa namerom da se identifikuju uštede ili sredstva za preraspodelu)?

Pristiglo je 16 odgovora. Predstavnik Hrvatske nije odgovorio na ovo pitanje

<i>Opcije</i>	<i>Procenat odgovora</i>	<i>Broj odgovora</i>
Pregledi potrošnje nisu deo budžetskog procesa	12,5%	2 (Kazahstan, Republika Kirgistan)
Pregledi potrošnje su retki ili nepotpuni (pregledi su nekompletni ili se sveobuhvatni pregledi vrše na ad hoc osnovi i/ili svake 3 godine ili ređe)	37,5%	6 (Albanija, Jermenija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Gruzija, Moldavija)
Svi programi potrošnje se sistematski pregledaju	50%	8

12. Da li se se podaci programskog budžeta koriste u zakonodavnoj proceduri usvajanja budžeta?

Na ovo pitanje je odgovorilo 100% ispitanika.

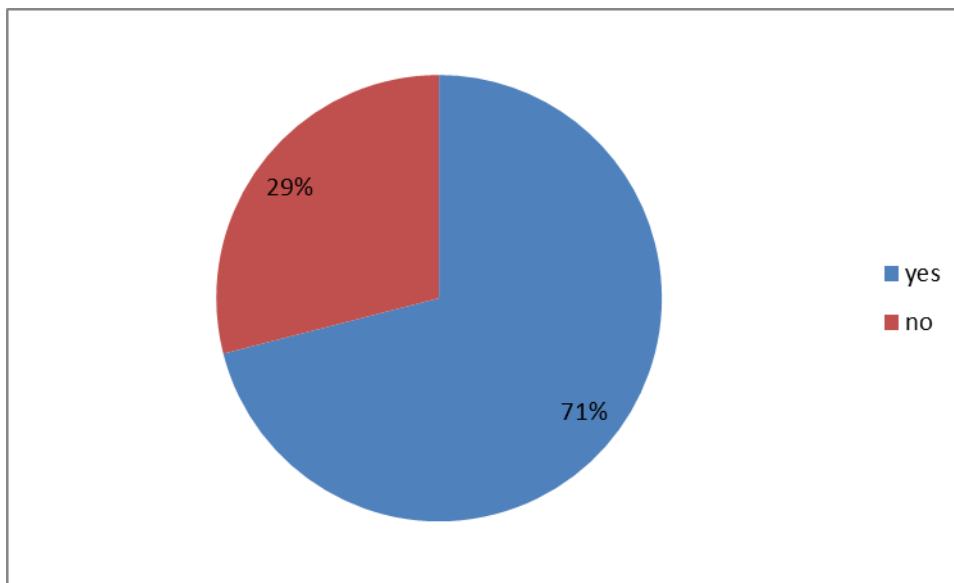
<i>Answer Options</i>	<i>Procenat odgovora</i>	<i>Broj odgovora</i>
Budžetska dokumentacija ne obuhvata programsku klasifikaciju	11,8%	2 (BiH - Republika Srpska, Turska)
Budžetska dokumentacija obuhvata programsku klasifikaciju radi	41,2%	7

informisanja ali programska kvalifikacija nije osnova za zakonodavnu aproprijaciju		
Zakonodavna aproprijacija se vrši na nivou programa	41,2%	7 (Albanija, Bugarska, Crna Gora, Gruzija, Makedonija, Srbija, Tadžikistan)
Drugo	5,9%	1 (Republika Kirgistan)

Predstavnik **Republike Kirgistan** je odabrao opciju ‘Drugo’ i napisao komentar:
Budžetiranje na programskoj osnovi je pilotirano u 6 ministarstava prvi put u 2012. u svrhu informisanja parlamenta.

13. Da li se izvršenje budžeta prati na programskoj osnovi?

100% ispitanika je odgovorilo na ovo pitanje. Njih 12 (71%) je odgovorilo sa sa“Da”, a 5 (29%) sa “Ne”– (Bosna i Hercegovina, BiH-Respublika Srpska, Republika Kirgistan, Rusija i Turska)

14. Prilikom utvrđivanja ciljanih pokazatelja učinka (nameravanih ciljeva), u odnosu na koji referentni kriterijum se oni generano utvrđuju?

Na ovo pitanje je odgovorilo 16 ispitanika. Predstavnik **Makedonije** nije odgovorio na pitanje.

<i>Opcije</i>	<i>Broj odgovora</i>
U odnosu na predašnji učinak programa	11
U odnosu na učinak sličnih programa	5
U odnosu na međunarodne referentne kriterijume za slične programe	3 (Belorusija,

	Gruzija, Moldavija)
Nije primenljivo, targeti učinka nisu utvrđeni /korišćeni	3 (Turska, Crna Gora, Srbija)
Drugomolimo navedite	2 (Belorusija, Republika Kirgistan)

Predstavnici dve zemlje su odabrali opciju ‘Drugo’ i napisali svoj komentar:
Belorusija – *Na osnovu referentnih kriterijuma (benčmark) utvrđenih planskim dokumentima na nacionalnom nivou (uključujući sektorske razvojne strategije), kao i referentnih kriterijuma utvrđenih aktima Vlade.*

Republika Kirgistan – *Ministarstva u kojima se vrši pilotiranje utvrđuju kontrolne pokazatelje jedino u informativne svrhe. Imma problema oko utvrđivanja kontrolnih pokazatelja.*

15. Da li su mere učinka konkretno povezane sa:

100% oispitanika je odgovorilo na ovo pitanje.

Opcije	Da	Ne
Mandatom viših rukovodilaca	3	14
Napređenjem viših rukovodilaca	1	15
Zaradom-kompensacijom viših rukovodilaca	3	14

16. Da li je MF ili druga centralna budžetska agencija obezbedila resornim ministarstvima smernice u vezi sa:

100% ispitanika je odgovorilo na ovo pitanje.

Opcije	Procenat odgovora	Broj odgovora
Kako definisati programe	82,4%	14
Kako razviti mere ili pokazatelje učinka	76,5%	13
Metodologija obračuna troškova, tj. pravila za pripisivanje troškova programima	41,2%	7
Ništa od navedenog	5,9%	1 (Srbija)
Drugomolimo navedite	0	0

17. Ocenite svaki od sledećih potencijalnih izazova programskog budžetiranja na skali od 1 do 5

Na ovo pitanje je odgovorilo 16 ispitanika. Predstavnik **Macedonije** nije dao odgovor.

<i>Opcije</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>RC</i>	<i>Prosek</i>
Nedostatak u rukovođenju/posvećenosti u promociji ili podršci programskom budžetiranju	2	6	2	4	2	16	2,9
Nedostatak okvira/smernica za programsko budžetiranje	3	6	3	2	2	16	2,6
Prezasićenje informacijama – previše informacija se predstavlja i nije uvek jasno koje su nakorisnije za donošenje odluka	2	6	6	1	1	16	2,6
Procedure programskog budžetiranja su previše birokratske, dugačke, komplikovane	3	6	5	2	0	16	2,4
Raspodela troškova, npr. opšti troškovi	4	4	4	3	0	15	2,4
Dodeljivanje odgovornosti rukovodiocima za programe (npr. budžetske zahteve izrađuju odeljenja za budžet/finansije u ministarstvu uz mali doprinos konkretnih programskih oblasti)	0	4	7	2	2	15	3,1
Manjak kapaciteta/obuka za zaposlene/državne službenike	0	2	6	5	2	15	3,5
Manjak resursa (vreme, osoblje, sredstva)	1	4	5	3	2	15	3,1
Informacija o učinku koja se pokazala nerelevantnom za donošenje budžetskih odluka	0	3	6	2	4	15	3,5
Fokus na učinak se smanjuje nakon raspodele sredstava	1	2	9	4	0	16	3,0
Nije jasno koju ulogu je imala informacija o učinku predstavljena u budžetu, ako je uopšte imala, za odlučivanje o raspodeli	1	2	9	3	1	16	3,1
Nejasni ciljevi politika/programa otežavaju određivanje mera/ciljeva učinka	2	3	7	4	0	16	2,8
Nedostatak preciznih i blagovremenih podataka koji služe kao polazni elementi za mere učinka	1	2	5	7	1	16	3,3

18. Da li postoje neka dodatna pitanja koja biste želeli da razjasnite, a koja nisu postavljena u upitniku?

Predstavnici 5 zemalja (29,4%) su dali validne odgovore na ovo pitanje:

BiH – Republika Srpska – *Ne, pitanja su veoma precizna i sveobuhvatna*

Crna Gora – *Nema daljih pitanja, sve je pokriveno u detalje.*

Gruzija – *U skladu sa Zakonom o budžetu, državni budžet Gruzije za 2012 je po prvi put usvojen na programskoj osnovi. Naime, kako je ovo prva godina u kojoj imamo programsko budžetiranje, još uvek ma problema oko pripreme izveštaja na osnovu učinka kao i drugih aspekata koji će moratidetaljnije da se razrade kako bi programsko budžetiranje bilo uspešnije.*

Republika Kirgistan – *kako motivisati ministarstva da se prebace na programsko budžetiranje? Kakvi stimulansi za ministarstva postoje?*

Srbija – *Da li je numerički izražen učinak obavezan preduslov za praćenje učinka?*

19. U programu za drugi dan sastanka o programskom budžetiranju, imate mogućnost da sa svojim kolegama i ekspertima razmenite mišljenja o konkretnim pitanjima od interesa za vas i programe reformi u vašoj zemlji. Molimo da odaberite pitanja o kojima biste želeli da diskutujete. Ako niste zainteresovani za diskusiju o ovim pitanjima, molimo da navedete pitanje koja vas interesuju u prazan prostor dole.

Na ovo pitanje je pristiglo 15 odgovora. **hrvatska i Makedonija nisu odgovorile na ovo pitanje.**

Kako povezati odluke o raspodeli budžeta sa informacijom o učinku, tj. izbeći slučaj gde se programski budžeti prezentuju ali ne utiču na donošenje odluka ili raspodelu budžeta? – **10 odgovora**

Utvrdjivanje redosleda za reforme programskog budžetiranja – odakle da krenemo u kontekstu moje zemlje? – **2 odgovora (Bosna i Hercegovina, Republika Kirgistan)**

Na koji način MF treba da vrši obuku, pomaže i/ili propisuje resornim ministarstvima da razvijaju budžetske podneske u formatu programskog budžeta? – **2 odgovora (Bugarska, Tadžikistan)**

Predstavnik **Belorusije** je odabrao opciju ‘Drugo’ i napisao komentar: *Working out of effectiveness criteria for program realization. Program progress monitoring and using of its results for decision-making about program correction (cancellation). Who and how is responsible for program failure?*

Representatives of **Kazahstan** also left a comment: *Approaches to defining budget programs (subprograms), addressed to exercising operational costs and development costs*

20. Molimo izaberite vaše jezičke preferencije (uključujući i drugi jezik po izboru, ako ste dvojezični:

100% ispitanika je odgovorilo na ovo pitanje.

<i>Jezik</i>	<i>Ispitanici</i>
<i>Engleski</i>	4
<i>Ruski</i>	7
<i>Srpski-hrvatski-bosanski-crnogorski</i>	6